

Alipäälystötutkinnon opiskelijavalinnan perusteet

Hyväksytty 27.4.2026

Koulutusjohtaja

Sisälllys

1.	Alipäälystötutkinto, 60 op.....	3
1.1	Alipäälystötutkinnon tavoitteet.....	3
2	Hakumenettely ja opiskelijavalinta.....	4
2.1	Valintaperusteet ja hakeminen	4
2.2	Valintakoe.....	6
2.3	Lopullinen valinta	8
3	Alipäälystötutkinnon harkinnanvarainen valinta.....	8

1. Alipäällystötutkinto, 60 op

Pelastustoimen alipäällystötutkinnon laajuus on 60 op. Alipäällystötutkinnon suorittaminen antaa muodollisen kelpoisuuden hakea pelastuslaitosten alipäällystövirkoja. Tutkinto antaa opiskelijalle myös kelpoisuuden hakea pelastusalan päällystötutkinto (AMKA) -monimuotokoulutukseen, sen toteutuessa.

Tutkinto suoritetaan kolmella lukukaudella. Opintoja voidaan suorittaa pitkälti myös työn ohessa. Opetus on maksutonta, mutta koska opiskelu on mahdollisimman paljon aikaan ja paikkaan sitomatonta ja tapahtuu digitaalisissa oppimisympäristöissä, opiskelijalla on oltava opintojen alkaessa tietokone. Suosittelemme uusimmalla Windows-käyttöjärjestelmällä varustettua kannettavaa tietokonetta. Opintoihin kuuluu lähijaksoja Pelastusopistolla, jolloin ruokailu ja majoitus Pelastusopiston asuntolassa ovat maksuttomia.

Opiskelija vastaa opetuksen vaatimista oppikirjoista ja muusta kirjallisesta opetusmateriaalista, opiskelijapuvusta sekä harjoittelunaikaisesta majoituksesta ja ruokailusta aiheutuvista kustannuksista.

Opiskelijat noudattavat koulutuksessa ollessaan oppilaitoksen järjestyssääntöä ja muita ohjeita.

1.1 Alipäällystötutkinnon tavoitteet

Kehittyvä onnettomuuksien ehkäisijä

Tutkinnon suorittanut osaa

- määritellä ja selittää pelastuslaitoksen tavoitteellisen onnettomuuksien ehkäisytyön merkityksen kansalaisten ja yhteiskunnan turvallisuuden kehittämisessä,
- suunnitella, johtaa ja toteuttaa turvallisuuskoulutusta erilaisten asiakasryhmien tarpeisiin,
- tehdä viranomaisvalvontaa tavanomaisissa valvonta kohteissa sekä opastaa näiden kohteiden asukkaita, toimijoita ja henkilökuntaa omatoimiseen turvallisuuden tarkkailuun,
- luokitella pelastusviranomaisen vastuulle kuuluvan muun viranomaisvalvonnan toteutustavat ja periaatteet,
- kannustaa ja motivoida johtamaansa henkilöstöä onnettomuuksien ehkäisyyn,
- kouluttaa omaa henkilöstöään onnettomuuksien ehkäisyn vaatimissa tiedoissa ja taidoissa,
- perustella rakenteellisten ratkaisujen ja erilaisten paloturvallisuuslaitteiden toiminnan ja merkityksen simuloituissa onnettomuustilanteissa pelastusmiehistön työturvallisuuden ja pelastustoiminnan taktiikan kannalta,
- opastaa, neuvoa ja ohjata kansalaisia rakenteellisen paloturvallisuuden vaatimissa ratkaisuissa ja väestönsuojiiin liittyvissä asioissa tavanomaisissa rakennustyypeissä,
- selittää peruslinjaukset, joiden mukaan pelastuslaitokset varautuvat normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin.

Tehokas pelastustoiminnan johtaja

Tutkinnon suorittanut osaa

- pelastustyössä käytettävät tärkeimmät tekniset työvälineet niin, että pystyvät tarvittaessa kouluttamaan ja johtamaan niiden käyttöä,
- johtaa pelastusyksikköä onnettomuustilanteessa ja perustella sen suorituskyvyn,
- selittää ja soveltaa pelastusjoukkueen johtamisen periaatteita,
- esikuntatyöskentelyn periaatteet sekä eri yhteistoimintaviranomaisten tehtävät ja niiden yhteistoiminnan onnettomuustilanteissa.

Henkilöstönsä työvireyttä ylläpitävä henkilöstöjohtaja

Tutkinnon suorittanut osaa

- toteuttaa työyhteisössä hyvää ja tuloksellista henkilöstöjohtamista,
- perustella työhyvinvoinnin merkityksen työyhteisön tulokseen,
- johtaa itseään ja käyttää palautetta johtamisensa kehittämiseen,
- keskeisimmät alipäällystöltä edellytettävät hallinnolliset tehtävät, toimia työvuorokouluttajana, sopimushenkilöstön vastaavana kouluttajana sekä kansalaisten turvallisuuskouluttajana.

Muut tavoitteet

Tutkinnon suorittanut osaa

- selittää sopimushenkilöstön merkityksen pelastustoimen palvelujen tuottajana,
- rakentaa hyvää yhteistyötä sopimushenkilöstön kanssa.

2 Hakumenettely ja opiskelijavalinta

Alipäällystötutkintoon haetaan nettihaun kautta osoitteessa <https://haku.pelastusopisto.fi>

Palveluun kirjaututaan verkkopankkitunnuksilla, sirullisella henkilökortilla tai mobiilivarmenteella. Hakuaika päättyy hakujakson viimeisenä päivänä kello 16.15.

Haku- ja valintakoeajat sekä fyysisen kunnon testauspaikat julkaistaan Pelastusopiston verkkosivuilla.

2.1 Valintaperusteet ja hakeminen

Alipäällystötutkintoon voidaan ottaa hakija:

- 1) joka on suorittanut pelastajatutkinnon tai aikaisemmin voimassa olleiden säännösten ja määräysten mukaisen vastaavan koulutuksen pelastusalan oppilaitoksessa, taikka jolla on Pelastusopiston arvion mukaan muutoin opinnoissa tarvittavat riittävät tiedot ja taidot;

- 2) joka on terveydentilaltaan ja muutoin ammattialan tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta sopiva;
- 3) joka on suorittanut asianomaisen koulutusohjelman valintakokeen hyväksytysti; ja
- 4) jolla on C-luokan ajoneuvon voimassa oleva ajo-oikeus.

Valintakokeeseen kutsutaan kaikki muodollisen kelpoisuuden omaavat, joilla on voimassa oleva:

1. FireFit-indeksi arvoltaan vähintään 3 lihaskunnan osalta,
2. FireFit-indeksi arvoltaan vähintään 3 aerobisen kestävyuden osalta sekä
3. lääkärintodistus, joka antaa terveyden puolesta kelpoisuuden pelastustoiminnan vaativiin tehtäviin.

Hakija, joka käyttää haussa voimassa olevaa FireFit-testiä, tulee toimittaa todistus tästä (Toimintakyky ja FireFit -indeksi) sekä lääkärinlausunto Pelastusopistolle seitsemän (7) päivän kuluessa hakuajan päättymisestä.

Jos alipäälylystötutkintoon hakijalla ei ole voimassa olevia FireFit- tuloksia, hakijan on ennen hakemista suoritettava hyväksytysti fyysisen toimintakyvyn testi ja lääkärintarkastus. Pelastusopisto on nimennyt testipaikat, joissa on mahdollista suorittaa testit. Testipaikat löytyvät Pelastusopiston verkkosivuilta <https://www.pelastusopisto.fi/tutkinnot/kuntotestit/> . Testin tulee olla voimassa hakuajan päättymispäivänä.

Fyysisen toimintakyvyn testi sisältää seuraavat osa-alueet:

Osasuoritus:	Minimivaatimus:
Istumaan nousu (kerta/ 60 s)	29 kertaa
Käsinkohonta (vastaote)	5 kertaa
Penkkipunnerrus (45 kg/ 60 s)	18 kertaa
Jalkakyykky (45 kg / 60 s)	18 kertaa

Pelastusalan työkokemus

Pelastaja- tai vastaavan aiemman tutkinnon jälkeen hankitusta alan työkokemuksesta saa lopulliseen valintaan pisteitä seuraavasti:

3–5 vuotta 6 piste
yli 5 vuotta 12 pistettä

Alan työkokemukseksi katsotaan toimiminen päätoimisena pelastajana/palomiehenä tai palomies-sairaankuljettajana / pelastaja-ensihoitajana pelastuslaitoksessa tai muissa vastaavissa tehtävissä,

joihin vaaditaan pelastajan- tai palomiehen tutkinto. Työkokemus lasketaan hakuajan päättymispäivään asti. Päätoimista palvelua laskettaessa otetaan huomioon vain vähintään yhden (1) kuukauden pituiset jaksot (yli 20 h/vko). Osa-aikatyötä ei oteta huomioon.

Alipäällystötutkintoon voidaan ottaa hakija, jolla ei ole edellä kuvattua vaadittavaa pohjakoulutusta, jos hänellä on Pelastusopiston arvion mukaan muutoin opinnoissa tarvittavat riittävät tiedot ja taidot. Katso harkinnanvaraisen valinnan hakuohjeistus (kohta 3. Alipäällystötutkinnon harkinnanvarainen valinta).

Alipäällystökurssille haetaan nettihaun kautta osoitteessa <https://haku.pelastusopisto.fi>

Palveluun kirjaudutaan verkkopankkitunnuksilla, sirullisella henkilökortilla tai mobiilivarmenteella. Hakuaika päättyy hakujakson viimeisenä päivänä kello 16.15. Hakijan tulee toimittaa Pelastusopistolle hakuun vaadittavat liitteet (kopio pelastajatutkinnon todistuksesta, alan työtodistukset sekä mahdollinen FireFit testitulokset ja siihen liittyvä lääkärinlausunto) turvapostina sähköpostilla osoitteeseen paallysto.valinnat@pelastusopisto.fi. Turvapostin lähettämiseen ohjeet löytyvät Pelastusopiston verkkosivuilta osoitteesta <https://www.pelastusopisto.fi/yhteystiedot/pelastusopiston-turvaposti/>. Vaadittavat liitteet voi lähettää myös postitse (Pelastusopisto/Opiskelijapalvelut, PL 1122, 70821 Kuopio). Liitteet tulee olla Pelastusopistolla viimeistään seitsemän (7) päivän sisällä hakujakson päättymisestä. Hakija, joka ei ole toimittanut liitteitä Pelastusopistolle määräajassa, ei ole mukana valintaprosessissa.

Kutsu valintakokeeseen sekä muut haku- ja valintamenettelyyn liittyvät kirjeet lähetetään hakijalle sähköisesti hakijapalveluun (haku.pelastusopisto.fi). Hakijan tulee seurata hakuprosessinsa etenemistä sähköisessä hakuportaalissa. Hakijan ilmoittamaan sähköpostiin tulee ilmoitus, kun hakijapalveluun on lähetetty viesti. Hakijan on huomioitava, että sähköpostiviesti voi mennä myös roskapostilaatikkoon.

2.2 Valintakoe

Valintakokeeseen kutsutaan kaikki muodollisen kelpoisuuden täyttävät henkilöt, joilla on voimassa oleva FireFit-indeksi arvoltaan vähintään 3 lihaskunnan osalta ja FireFit-indeksi arvoltaan vähintään 3 aerobisen kestävyuden osalta sekä lääkärintodistus, joka antaa terveyden puolesta kelpoisuuden pelastustoiminnan vaativiin tehtäviin TAI lääkärintarkastuksen ja fyysisen soveltuvuustestin läpäisseet.

Huomaa, että **valintakokeessa henkilöllisyys todistetaan voimassa olevalla passilla tai virallisella henkilökortilla**. Ajokortti ei kelpaa.

Valintakoe muodostuu kolmesta osasta.

1. Juoksutesti 12 minuuttia

Testi juostaan valintakokeen alussa. Ensimmäisenä vaihtoehtona juoksutestille on Kuopio-hallin juoksurata (sisällä) tai urheilukentän juoksurata (ulkona). Jos edellä olevat vaihtoehdot eivät ole käytettävissä, suoritetaan juoksutesti Pelastusopiston harjoitusalueella (ulkona).

Kutsutut osallistuvat testeihin omalla vastuullaan. Valintakokeeseen kutsuttujen tulee ottaa tämä huomioon urheiluvarusteissaan.

Juoksutestin minimivaatimuksena on 2 600 metriä ja testi on karsiva, ts. minimiraja on ylitettävä.

2. Kirjallinen koe (0–36 p.)

Kokeen tarkoituksena on arvioida hakijoiden ammatillisen tiedon tasoa, opiskelumotivaatiota sekä opiskeluedellytyksiä esimiestehtäviin. Kokeesta annetaan 0–36 pistettä. Kirjallisen kokeen kysymykset perustuvat seuraavaan kirjallisuuteen:

- Salminen, Jari 2017. **Uuden esimiehen kirja – Tulevaisuuden johtajalle**. J-Impact Oy. ISBN 978-952-6614-06-9
- **Turvallinen ja onnettomuuksista vapaa-arki 2025**, löytyy osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/julkaisut/julkaisu?pubid=URN:ISBN:978-952-324-304-0>
- Ismo Huttu, Ville Ala-Kokko, Pasi Paloluoma, Mika Smura, Juha Ronkainen, Jani Jämsä, Ari Mustonen, Karoliina Meurman ja Marko Hassinen. **Rakennuspalon sammutus 2022**. Pelastusopiston julkaisu. [Rakennuspalon sammutusopas \(smedu.fi\)](https://smedu.fi). Rakennuspalon sammutus -julkaisua saa käyttää kirjallisessa kokeessa.

3. Soveltuvuusarviointi (4–28 p.)

Soveltuvuuskokeeseen osallistuvat kaikki Pelastusopistolla järjestettävän 12 minuutin juoksutestin hyväksytysti suorittaneet hakija. Tarvitset koetta varten **tietokoneen, jossa on toimiva kamera, mikrofoni ja nettiyhteys**.

Soveltuvuuskokeen toteuttaja ilmoittaa tarkemmat ohjeet soveltuvuuskokeeseen kutsutuille siihen sähköpostiosoitteeseen, jonka olet lisännyt Pelastusopiston hakujärjestelmään.

Soveltuvuuskoee muodostuu kahdesta osasta:

- 1) Tehtävät + videohaastattelut, kesto noin 2 tuntia. Suoritetaan itsenäisesti annetun aikavälin sisällä.
- 2) Ryhmätehtävä, kesto noin 20 minuuttia. Järjestetään Microsoft Teams-ohjelman kautta. Hakija saa sähköpostiinsa linkin ajanvarauskalenteriin, josta pääsee valitsemaan sopivan ajan ryhmätehtävän tekemiseen annettujen vaihtoehtojen joukosta. Tämän jälkeen hakija saa osallistumislinkin ryhmätehtävään.

Alipäällystötutkinnon soveltuvuuskokeen kokonaispisteet ovat 4–28 pistettä. Pisteet muodostuvat seuraavasti:

- persoonallisuus, hakijan saatava vähintään 3 pistettä (maks. 9 p.).
- kykytestien keskiarvo, hakijan saatava vähintään 3 pistettä (maks. 9 p)
- ryhmätehtävä + haastattelu, hakijan saatava vähintään 3 pistettä yhteensä (maks. 10 p)

Hakijalla on soveltuvuuskoetta varten oltava käytössään tietokone, joka täyttää alla luetellut laitevaatimukset. Seuraavia käyttöjärjestelmiä ja internet-selaimia ovat tuettuja:

- Jos käytössäsi on Windows-tietokone:

Hakuprosessi

1. Hakija on yhteydessä Pelastusopiston opiskelijapalveluihin.
2. Hakija täyttää sähköisen hakulomakkeen ja toimittaa jäljennökset opiskelu- ja työtodistuksista sekä niistä asiakirjoista, joihin hakija valinnassa vetoaa, Pelastusopiston opintotoimistoon. **Hakija, jonka koulusivistyskieli¹ on joku muu kuin suomi tai ruotsi, toimittaa myös kielitodistuksen suomen kielen kokeesta.** Suomen kielen kokeesta on oltava alipäällystötutkintoon ylimmän tason arvosana (taitotaso 5–6 kaikista kielitutkinnon osista). Kielitutkinnosta löytyy lisätietoa osoitteesta [www. oph.fi](http://www.opi.fi) (Koulutus ja tutkinnot - Kielitutkinnot - Yleiset kielitutkinnot). Opetushallituksen nettisivuilta löytyy myös tutkinnon suorituspaikat ja -ajat sekä hinnat.
3. Jos oppilaitos hyväksyy hakemuksen, alipäällystötutkintoa opiskelemaan hakevien tulee välittömästi hakeutua suorittamaan ko. tutkinnon opiskelijavalinnan perusteissa määritelty fyysisen toimintakyvyn testi ja lääkärintarkastus (ks. kohta 2.1.). Hakijan tulee lähettää todistus ko. testin ja lääkärintarkastuksen hyväksytystä suorittamisesta Pelastusopiston opiskelijapalveluihin niin, että se on perillä viimeistään valintakoetta edeltävänä arkipäivänä.
4. Hakija osallistuu valintakokeeseen.

Harkinnanvaraisessa valinnassa **alipäällystötutkintoa** opiskelemaan hakevat valitaan valintakokeen perusteella (edellytyksellä, että hakijalla on voimassa oleva FireFit -testitulos ja lääkärintarkastus, tai hakija on suorittanut hyväksytysti fyysisen toimintakyvyn testin ja lääkärintarkastuksen.

Hakemusten arviointi

Pelastusopisto tutkii ja arvioi hakijan kelpoisuuden opintoihin ja päättää hakijan kutsumisesta valintakokeeseen. Hakemusten arvioinnissa kiinnitetään huomiota yleisen oppinnollisen aktiviteetin ohella seuraaviin kriteereihin:

Hakija on työskennellyt (muodollisesti epäpätevänä) pelastuslaitoksen tai esim. teollisuuspalokunnan päätoimisessa ja kokoaikaisessa miehistö- tai alipäällystövirassa tai tehtävässä vähintään kolme vuotta

¹ Koulusivistyskieli on se kieli (suomi tai ruotsi), jota henkilö on opiskellut äidinkielenä peruskoulussa ja/tai lukiossa, tai vaihtoehtoisesti ylioppilastutkinnossa osoittanut riittävän kielitaidon kyseisessä kielessä (hyväksytyt koe äidinkielessä tai vähintään arvosana magna cum laude approbatur suomi toisena kielenä tai ruotsi toisena kielenä -kokeessa). Jos henkilö on käynyt koulunsa ulkomailla muulla kuin suomen tai ruotsin kielellä, koulusivistyskieleksi katsotaan muu kuin suomi tai ruotsi, ellei suomalaisen opetussuunnitelman mukaisia äidinkielen opintoja ole suoritettu. Suomen opiskelu toisena kielenä (S2) ei täytä koulusivistyskielen määritelmää. Esimerkiksi ammattitutkinnon suorittaminen suomenkielisessä oppilaitoksessa ei täytä koulusivistyskielen edellytyksiä. Koulusivistyskieli määritellään valtioneuvoston asetuksessa suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa (A481/2003, 20§): https://www.finlex.fi/fi/lainsaadanto/saaduskokoelma/2003/481#OT3_OT4

sekä hakijalla on vähintään sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen ensihoitopalvelusta (585/2017) määrittelemä perustason ensihoitoon pätevä tutkinto.

Hakemuksen arviointi kohdistuu siihen, onko hakija hankkinut työkokemuksensa kautta alipäällystöopinnoissa tarvittavat riittävät tiedot ja taidot. Harkinnanvaraisessa valinnassa hakevat eivät saa työkokemuspisteitä. Poikkeuksena sisäministeriön erivapauspäätöksen (Pelastuslaki 379/2011, 58§) saaneille voidaan laskea työkokemusta päätöspäivästä alkaen.

Tiedustelut:

paallysto.valinnat@pelastusopisto.fi

Opintosihteeri puh. +358 295 453 490